

MUCANJE I SLUŠANJE VLASTITOG GOVORA

Uvod

Kroz govor i na govoru čovjek je nedvojbeno puno dobio na vremenu, prostoru i slobodi. Vrijeme za izjednačavanje iskustava, htijenja, naredbi, našlo je u govoru svoje najintenzivnije kretanje; prostor je pobjeđivan nevidljivim titrajima zvuka govora; sloboda čovjekova postojanja proširivana je obogaćivanjem govora novim prostranstvima i vremenima.

Komuniciranje govorom nije bilo samo informiranje, sporazumijevanje, već i **vođenje, upravljanje, usmjeravanje** aktivnosti energije; stoga govor nije bio (niti jest) samo objektiviziranje »komuniciranja« zvukom, nego je više i prije bio (i jest) najoptimalnija neposrednost u **dirigiranju** umijećem življenja kako čovjeka sa samim sobom, tako i s drugima, a koje je imalo čas oblik ravnjanja, a čas oblik zapovijedi. Prve riječi djeteta (»mama«, »daj« i dr.) prije su zapovijedi okolini, ili pokušaji da se izravnaju njegova htijenja i potrebe nego li puko »komuniciranje« glasom.

Govor, iskazujući vremena i prostore i značenja u tim dimenzijama, iziskuje određeno »posebno« vrijeme i prostor u kojima se on organizira i kontrolira; veća i efikasnija samokontrola vlastitih vremena i prostora čini govor sigurnijim u oblikovanju sličnih ali »ne svojih« razmjera čijih je on svrha.

Govor mucavog, čija vremena i prostori bivaju nedovoljno kontrolirani i organizirani, nerijetko stoji u neizražajnim odnosima s vremenima i prostorima »znakova« koje treba kazati. Mucavac, sputan u neslobodne prostore i u intenzivna »ponavljanja« ili »nekretanja« i »kočenja« vremena, ne uspijeva komunicirati s drugima, a još manje dostatno govorno voditi sebe s drugima.

Teorija o uzrocima mucanja ima mnogo. Jedna od tih govori o smetnjama u povratnim vezama. Ovdje se može govoriti o auditivnim, proprioceptivnim, taktilnim i drugim povratnim vezama. Najviše je ispitivana auditivna kontrola.

1950. godine, Lee je izveo eksperiment sa zakašnjelim auditivnim feedbackom (ZAF)¹ na slijedeći način:

Osobe normalna sluha i govora čitale su tekst pod uvjetima ZAF-a od 1/10 i 1/15 sek., tj. čitači su svoj govor primali sa zakašnjenjem od 100 i 150 m/sek. Rezultati eksperimenata su pokazali da govor pod tim uvjetima dobiva

¹ Nadalje će se kratica ZAF (zakašnji auditivni feedback) upotrebljavati za zakašnju auditivnu povratnu vezu, dok kratica NAF (normalni auditivni feedback) za normalnu auditivnu povratnu vezu.